

УДК 377.36:651+002

DOI: 10.30838/J.BPSACEA.2312.271222.82.914

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНА БАЗА РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВИХ ПИТАНЬ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА»

ПРОКОФ'ЄВА К. А.^{1*}, канд. філол. наук, доц.,

РЕШЕТИЛОВА О. М.², канд. пед. наук, доц.,

САВЧЕНКО С. В.³, канд. іст. наук, доц.

^{1*} Кафедра документознавства та інформаційної діяльності, ННІ «Інститут промислових та бізнес-технологій» Українського державного університету науки і технологій, пр. Гагаріна, 4, Дніпро, 49005, Україна, тел. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-4242-3346

² Кафедра документознавства та інформаційної діяльності, ННІ «Інститут промислових та бізнес-технологій» Українського державного університету науки і технологій, пр. Гагаріна, 4, Дніпро, 49005, Україна, тел. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-7975-0773

³ Кафедра документознавства та інформаційної діяльності, ННІ «Інститут промислових та бізнес-технологій» Українського державного університету науки і технологій, пр. Гагаріна, 4, Дніпро, 49005, Україна, тел. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-3615-2343

Анотація. Навчання студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (за освітньою програмою «Документознавство та інформаційна діяльність») зумовлює розуміння документального забезпечення управління та охоплення кількох систем документації. Вони, розв'язуючи загальні питання, відбивають закономірності та особливості тієї чи іншої сфери діяльності. Одна з таких систем – це кадрова документація. Виділення специфіки кадрового діловодства важливе для розуміння його місця в системі управління. У зв'язку з цим постає проблема визначення ролі кадрової документації в управлінських процесах організації, її аналізу з точки зору виконуваних функцій. Вивчення кадрового діловодства як окремої підсистеми в документальному забезпеченні управлінських процесів покладено в основу цієї статті. Актуальність проблем, розглянутих у роботі, зумовлена сучасним розвитком економіки України. Сьогодні все більшого значення набувають питання організації ефективної системи роботи з персоналом на підприємствах, в установах та організаціях. У зв'язку з цим зростає роль кадрового діловодства й особливо актуальними стають аналіз та вдосконалення організації роботи кадрової служби.

Ключові слова: кадрове діловодство; законодавство України про працю; трудові відносини; документування трудової діяльності; робота з кадрами

LEGISLATIVE AND NORMATIVE FRAMEWORK FOR THE REGULATION OF PERSONNEL ISSUES IN THE EDUCATION OF FUTURE SPECIALISTS IN THE SPECIALTY 029 “INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVE AFFAIRS”

PROKOFIEVA K.A.^{1*}, *Cand. Sc. (Phil.), Assoc. Prof.*,

RESHETILOVA O.M.², *Cand. Sc. (Ped.), Assoc. Prof.*,

SAVCHENKO S.V.³, *Cand. Sc. (Hist.), Assoc. Prof.*

^{1*} Department of Business Documentation Management and Information Activity, ERI “Institute of Industrial and Business Technologies” of the Ukrainian State University of Science and Technology, 4, Hahrina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine, tel. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-4242-3346

² Department of Business Documentation Management and Information Activity, ERI “Institute of Industrial and Business Technologies” of the Ukrainian State University of Science and Technology, 4, Hahrina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine, tel. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-7975-0773

³ Department of Business Documentation Management and Information Activity, ERI “Institute of Industrial and Business Technologies” of the Ukrainian State University of Science and Technology, 4, Hahrina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine, tel. +38 (056) 746-30-87, e-mail: doc_info@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-3615-2343

Abstract. The training of students in the specialty 029 “Information, Library and Archive Affairs” (according to the educational and professional program “Documentation and information activity”) requires an understanding of the

document management and the coverage of several documentation systems. During solving general issues, they reflect the regularities and peculiarities of one or another field of activity. One of such systems is personnel documentation. Highlighting the specifics of personnel records management is important for understanding its place in the management system. This raises the issue of determining the personnel documentation role in the organization management processes, its analysis in terms of the functions performed. The study of personnel records management as a separate subsystem in documenting managerial actions is the basis of this article. The relevance of the issues considered in the work is due to the modern development of the Ukrainian economy. Today, the issues of organizing an effective system of work with personnel in enterprises, institutions and organizations are becoming increasingly important. In this regard, the role of personnel records management is growing and the analysis and improvement of the organization of the personnel service work is of particular relevance. Personnel management as a social activity based on a legal and regulatory framework. A number of legislative and regulatory acts regulates labor relations: laws of Ukraine, decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders of ministries and other higher state bodies. These documents form the basis and define the specifics of personnel records management as an activity for formalizing labor relations.

Keywords: *personnel records management; Ukraine's labor laws; labor relations; documentation of labor activities; work with personnel*

Майбутні фахівці, що навчаються за освітньою програмою «Документознавство та інформаційна діяльність» у межах спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», у процесі навчання, особливо в період практики та написання кваліфікаційних робіт, часто стикаються з різноманітними аспектами кадрового діловодства.

Посилена увага документознавців до цієї сфери викликана нагальною потребою з огляду на цілу низку чинників. Серед них варто зважити передовсім на такі:

– динамічна трансформація трудового законодавства, яка відбувається у напрямку звуження трудових прав, скорочення пільг у зв'язку з особливими обставинами людини, з акцентом на пріоритет інтересів працедавця над інтересами працівника, що загалом пов'язано з девальвацією концепції соціальної держави;

– прискорене впровадження загальнодержавної практики так званого електронного урядування, в контексті якого актуалізується проблема захисту персональних даних в електронних мережах та електронних базах даних, встановлення режиму доступу до цих даних, їх оновлення, процедури передачі, зберігання, знищення тощо (ця сфера, як така, що стосується інформаційних прав та свобод людини, регулюється спеціальним базовим законом [36]);

– нарешті, фактор працевлаштування фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в кадрових агенціях,

відділах управління персоналом, відділах кадрів та інших адміністративних структурах, що працюють з особистими даними, особовими справами, формують кадрову політику установ, організацій та підприємств і т. п.

Як вид суспільної діяльності, кадрове діловодство спирається на нормативну базу. Трудові відносини регулюються низкою законодавчих і нормативно-правових актів: законами України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами міністерств та інших вищих державних органів. Ці документи становлять основу і визначають специфіку кадрового діловодства як діяльності з оформлення трудових відносин.

Положення, що стосуються основ нормування трудової діяльності, містяться у Конституції України [25]. У ній стаття 24 проголошує рівність громадян перед законом, рівність прав чоловіка та жінки, в тому числі у трудових відносинах. Стаття 43 Конституції гарантує кожному право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Стаття 44 забезпечує право працівників на страйк для захисту своїх інтересів, стаття 45 – право на відпочинок, стаття 46 – право на соціальне забезпечення у разі втрати працездатності чи безробіття.

Законодавство України про працю складається з Кодексу законів про працю (КЗпП) України [24] та інших правових актів, прийнятих відповідно до нього. Законодавство забезпечує охорону трудових

прав працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовою угодою з фізичними особами. КЗпП – це основний законодавчий документ із нормування трудової діяльності громадян України. Кодекс регулює трудові відносини, сприяє поліпшенню якості праці, підвищенню ефективності суспільного виробництва і зростанню рівня життя працівників.

Нормативна база трудових відносин і кадрового діловодства становить велику сукупність різних за видом і тематикою документів. Ця різноманітність спричинена складним характером трудових відносин та охоплює широке коло питань. Серед нормативно-правових актів виділяються ті, які встановлюють загальні принципи нормування праці, а також документи, що стосуються окремих аспектів трудових відносин або галузей діяльності. На такій підставі всі ці акти можна умовно поділити на дві групи:

- 1) документи, які є загальними для усіх галузей;
- 2) документи, які діють у межах окремих галузей.

До першої групи належить КЗпП України, який встановлює загальні норми укладання трудових договорів, оплати праці, забезпечення трудової дисципліни, охорони праці, вирішення трудових спорів та інші. Положення щодо регулювання різних аспектів трудових відносин містяться в окремих статтях Господарського кодексу України (ст. 46 «Право найму працівників і соціальні гарантії щодо використання їх праці», ст. 54 «Регулювання некомерційної господарської діяльності», ст. 65 «Управління підприємством») [23] та Цивільного кодексу України (ст. 35 «Надання повної цивільної дієздатності», ст. 429 «Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору», ст. 1197 «Визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи, яка працює за трудовим

договором») [26]. Загальні для усіх галузей норми містять Закони України:

– «Про зайнятість населення» (ст. 8 «Право громадян на працевлаштування») [8];

– «Про охорону праці» (ст. 6 «Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору», ст. 19 «Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій») [14];

– «Про колективні договори та угоди» [10];

– «Про правовий статус іноземців» (ст. 8 «Право на трудову діяльність») [19];

– «Про відпустки» [4];

– «Про оплату праці» [11];

– «Про порядок вирішення колективних трудових спорів» [18];

– «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності» [6];

– «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» [7];

– «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих» [16];

– «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (ст. 12 «Недійсність умов договорів про працю, які погіршують становище громадян похилого віку») [13];

– «Про пенсійне забезпечення» [15];

– «Про підприємства в Україні» [17].

Друга група документів включає закони, які містять, як правило, лише окремі статті щодо регулювання трудових відносин. Це Закони України:

– «Про освіту» (ст. 54 «Кадрове забезпечення сфери освіти») [12];

– «Про професійно-технічну освіту» (ст. 24 «Керівник професійно-технічного навчального закладу») [20];

– «Про залізничний транспорт» (ст. 15 «Трудові відносини працівників залізничного транспорту») [9];

– «Про державну службу» (ст. 4 «Право на державну службу», ст. 12

«Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу», ст. 15 «Прийняття на державну службу», ст. 18 «Випробування при прийнятті на державну службу») [5];

– «Про свободу совісті та релігійні організації» [21];

– «Про альтернативну (невійськову) службу» [3];

– «Про службу в органах місцевого самоврядування» [22].

Значну частину нормативно-правової бази становлять накази і постанови вищих державних органів. Найбільш численні постанови Кабінету Міністрів України і накази міністерств. До групи документів загального характеру можна віднести, зокрема, постанови Кабінету Міністрів «Про трудові книжки працівників» [35], «Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору» [27], наказ Міністерства праці України «Про затвердження Типової форми контракту з працівником», наказ Міністерства праці, Міністерства юстиції та Міністерства соціального захисту України «Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників», постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами трудових спорів», наказ Міністерства статистики України «Про затвердження Типових форм наказів» [1, с. 55].

Треба зазначити, що деякі з подібних документів мають більш вузьку спеціалізацію, ніж закони. Вони можуть призначатися для застосування в окремих галузях. Наприклад, існує низка документів, які регламентують трудові відносини у сфері державної служби (постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про кадрову службу органу виконавчої влади» [31], «Про порядок ведення особових справ державних службовців в органах виконавчої влади» [32], наказ Міністерства статистики України «Про затвердження форми первинного обліку П-2 ДС та Інструкції по її заповненню»). Спеціалізований характер мають документи щодо регулювання трудових відносин працівників державних

підприємств (постанови Кабінету Міністрів України «Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності» [29], «Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» [34], «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій» [33], наказ Міністерства праці, Міністерства юстиції та Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій»), у сфері державної таємниці (постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення письмової форми трудових договорів з працівниками, діяльність яких пов'язана з державною таємницею» [28], наказ Державного комітету України з питань державної таємниці «Про затвердження Типової форми трудового договору з працівником, діяльність якого пов'язана з державною таємницею, та Зобов'язання громадянина України у зв'язку з допуском до державної таємниці» [1, с. 35]).

Серед подібних документів також можна назвати постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку категорій та посад працівників залізничного транспорту, які працевлаштовуються за контрактною формою трудового договору» [30], наказ Міністерства праці та соціальної політики України «Про затвердження Форми трудового договору між працівником і фізичною особою та Порядку реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою» [1, с. 43] та низку інших.

Характерна особливість більшості вищеназаних постанов і наказів полягає в тому, що ними затверджуються відповідні нормативні документи (положення, переліки, типові форми, інструкції), які безпосередньо використовуються у кадровому діловодстві організацій різних галузей і сфер діяльності.

Сучасна українська нормативна база роботи з кадрами і кадрового діловодства

широка і складна за змістом. Вона включає велику кількість законодавчих та нормативно-правових документів, різних за видами, тематикою, сферою дії, юридичною значущістю. Більшість законодавчих і нормативних актів створювалися протягом 1990-х років – складного періоду становлення України як незалежної держави. Вони відображали етапи державного будівництва і визначали подальший розвиток галузі трудового права та сфери його дії. Наразі ці документи існують переважно із внесеними до них змінами та доповненнями. Тому, хоча вони й визначають специфіку трудових відносин, але потребують удосконалення правового регулювання, відповідного сучасному державному розвитку.

Висновки

Отже, рівень спеціалізації документів збільшується у напрямі від вищого рівня – законів – до нижчого – постанов, наказів, нормативних документів окремих організацій. Закони встановлюють загальні норми, визначають коло правовідносин.

Підзаконні акти регулюють конкретні питання. Цим пояснюється їх різноманітність. Постановами і наказами вищих державних органів затверджуються типові форми, положення, інструкції, на основі яких організації створюють власні нормативні документи.

Таким чином відбувається деталізація та конкретизація загальних правових норм у сфері трудового законодавства.

Система правового регулювання трудових відносин зазнає постійних змін. Вони зумовлені перетвореннями в житті суспільства, потребами впорядкування та деталізації правових норм. Зміни в законодавстві формують рівні правового поля кадрового діловодства: від Кодексу законів про працю до правил внутрішнього трудового розпорядку в кожній організації.

Кадрове діловодство відображає як рівень правового регулювання у сфері трудових відносин, так і загальний рівень правової культури суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пашутинський Є. К. Діловодство кадрової служби (Кадри підприємства). Київ : КНТ, 2004. 272 с.
2. Пашутинський Є. К. Укладання трудового договору (Кадри підприємства). Київ : КНТ, 2004. 164 с.
3. «Про альтернативну (невійськову) службу»: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 15. Ст. 86.
4. «Про відпустки» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 2. Ст. 4.
5. «Про державну службу» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 52. Ст. 490.
6. «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності»: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №15. Ст. 86.
7. «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. Ст. 171.
8. «Про зайнятість населення» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 14. Ст. 170.
9. «Про залізничний транспорт» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 40. Ст. 183.
10. «Про колективні договори та угоди» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 36. Ст. 361.
11. «Про оплату праці» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. Ст. 121.
12. «Про освіту» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 21. Ст. 84.
13. «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 4. Ст. 18.
14. «Про охорону праці» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668.
15. «Про пенсійне забезпечення» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 3. Ст. 10.
16. «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 42. Ст. 549.
17. «Про підприємства в Україні» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 24. Ст. 272.
18. «Про порядок вирішення колективних трудових спорів» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 34. Ст. 227.

19. «Про правовий статус іноземців» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 23. Ст. 161.
20. «Про професійно-технічну освіту» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 32. Ст. 215.
21. «Про свободу совісті та релігійні організації» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 25. Ст. 283.
22. «Про службу в органах місцевого самоврядування» : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
23. Господарський кодекс України : Офіційне видання. Київ : Концерн «Видавничий дім Ін Юре», 2006. 370 с.
24. Кодекс законів про працю України : Офіційне видання. Київ : Форум, 2008. 170 с.
25. Конституція (Основний закон) : Офіційне видання. Київ : Форум, 2008. 47 с.
26. Цивільний кодекс України : Офіційне видання. Київ : Концерн «Видавничий дім Ін Юре», 2006. 456 с.
27. «Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Серія 2. Київ : Український інформаційно-правовий центр, 1999. № 1. Ст. 254.
28. «Про встановлення письмової форми трудових договорів з працівниками, діяльність яких пов'язана з державною таємницею» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 1999. № 3. Ст. 258.
29. «Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 1998. № 4–6. Ст. 240.
30. «Про затвердження переліку категорій та посад працівників залізничного транспорту, які працевлаштовуються за контрактною формою трудового договору» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 2001. № 2. Ст. 415.
31. «Про затвердження Типового положення про кадрову службу органу виконавчої влади» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 2000. № 5. Ст. 222.
32. «Про порядок ведення особових справ державних службовців в органах виконавчої влади» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 2001. № 5. Ст. 303.
33. «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 1998. № 5. Ст. 273.
34. «Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 1999. № 5. Ст. 250.
35. «Про трудові книжки працівників» : постанова. *Звід постанов Кабінету Міністрів України : Зібрання законодавства України*. Сер. 2. 1998. № 5. Ст. 337
36. «Про захист персональних даних» : Закон України. *Голос України*. 2010. № 172.

REFERENCES

1. Pashutynskiy Ye.K. *Dilovodstvo kadrovoi sluzhby (Kadry pidpriemstva)* [Office of personnel service (Human resources of the enterprise)]. Kyiv : KNT Publ., 2004, 272 p. (in Ukrainian).
2. Pashutynskiy Ye.K. *Ukladannia trudovoho dohovoru (Kadry pidpriemstva)* [Conclusion of an employment contract (Human resources of the enterprise)]. Kyiv : KNT Publ., 2004, 164 p. (in Ukrainian).
3. "Pro alternatyvnu (neviiskovu) sluzhbu" : Zakon Ukrayiny ["On alternative (non-military) service" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1999, no. 15, art. 86. (in Ukrainian).
4. "Pro vidpustky" : Zakon Ukrayiny ["About vacations" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1997, no. 2, art. 4. (in Ukrainian).
5. "Pro derzhavnu sluzhbu" : Zakon Ukrayiny ["On public service" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1993, no. 52, art. 490. (in Ukrainian).
6. "Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia vid neshchasnoho vypadku na vyrobnytstvi ta profesiinoho zakhvoriuvannia, shcho sprychynily vtratu pratsezdatsnosti" : Zakon Ukrayiny ["On mandatory state social insurance against accidents at work and occupational diseases that caused the loss of working capacity" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1999, no. 15, art. 86. (in Ukrainian).
7. "Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia na vypadok bezrobittia" : Zakon Ukrayiny ["On mandatory state social insurance in case of unemployment" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2000, no. 22, art. 171. (in Ukrainian).
8. "Pro zainiatist naseleennia" : Zakon Ukrayiny ["On employment of the population" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1991, no. 14, art. 170. (in Ukrainian).

9. *"Pro zaliznychnyi transport" : Zakon Ukrainy* ["On railway transport" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1996, no. 40, art. 183. (in Ukrainian).
10. *"Pro kolektivni dohovory ta uhody" : Zakon Ukrainy* ["On collective agreements and agreements" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1993, no. 36, art. 361. (in Ukrainian).
11. *"Pro oplatu pratsi" : Zakon Ukrainy* ["On payment of labor" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1995, no. 17, art. 121. (in Ukrainian).
12. *"Pro osvitu" : Zakon Ukrainy* ["On Education" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1996, no. 21, art. 84. (in Ukrainian).
13. *"Pro osnovni zasady sotsialnoho zakhystu veteraniv pratsi ta inshykh hromadian pokhyloho viku v Ukraini" : Zakon Ukrainy* ["On the basic principles of social protection of labor veterans and other senior citizens in Ukraine" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Vedomosti Verkhovna Rada of Ukraine]. 1994, no. 4, art. 18. (in Ukrainian).
14. *"Pro okhoronu pratsi" : Zakon Ukrainy* ["On labor protection" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1992, no. 49, art. 668. (in Ukrainian).
15. *"Pro pensine zabezpechennia" : Zakon Ukrainy* ["On pension provision" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1992, no. 3, art. 10. (in Ukrainian).
16. *"Pro pidvyshchennia sotsialnykh harantii dlia trudiashchykh" : Zakon Ukrainy* ["On increasing social guarantees for workers" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1991, no. 42, art. 549. (in Ukrainian).
17. *"Pro pidpriemstva v Ukraini" : Zakon Ukrainy* ["About enterprises in Ukraine" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1991, no. 24, art. 272. (in Ukrainian).
18. *"Pro poriadok vyrishennia kolektivnykh trudovykh sporiv" : Zakon Ukrainy* ["On the procedure for resolving collective labor disputes" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1998, no. 34, art. 227. (in Ukrainian).
19. *"Pro pravovyi status inozemtsiv" : Zakon Ukrainy* ["On the legal status of foreigners" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1994, no. 23, art. 161. (in Ukrainian).
20. *"Pro profesiino-tekhnicnu osvitu" : Zakon Ukrainy* ["On vocational and technical education" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1998, no. 32, art. 215. (in Ukrainian).
21. *"Pro svobodu sovisti ta relihiini orhanizatsii" : Zakon Ukrainy* ["On Freedom of Conscience and Religious Organizations" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1991, no. 25, art. 283. (in Ukrainian).
22. *"Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia" : Zakon Ukrainy* ["On service in local self-government bodies" : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2001, no. 33, art. 175. (in Ukrainian).
23. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* [Commercial Code of Ukraine]. Official publication. Kyiv : Kontsern "Vydavnychi dim In Yure", 2006, 370 p. (in Ukrainian).
24. *Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy* [Code of Labor Laws of Ukraine]. Official publication. Kyiv : Forum Publ., 2008, 170 p. (in Ukrainian).
25. *Konstytutsiia (Osnovnyi zakon)* [Constitution (Basic Law)]. Official publication. Kyiv : Forum Publ., 2008, 47 p. (in Ukrainian).
26. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy* [Civil Code of Ukraine]. Official publication. Kyiv : Kontsern "Vydavnychi dim In Yure", 2006, 456 p. (in Ukrainian).
27. *"Pro vporiadkuvannia zastosuvannia kontraktnoi formy trudovoho dohovoru": postanova* ["On streamlining the application of the contractual form of the employment contract" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy : Zibrannya zakonodavstva Ukrainy* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, Kyiv : Ukrainyskyi Informatsiino-Pravovyi Tsentrl Publ., 1999, no. 1, art. 254. (in Ukrainian).
28. *"Pro vstanovlennia pysmovoï formy trudovykh dohovoriv z pratsivnykamy, diialnist yakykh poviazana z derzhavnoiu taiemnytseiu": postanova* ["On the establishment of a written form of employment contracts with employees whose activities are related to state secrets" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy : Zibrannya zakonodavstva Ukrainy* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 1999, no. 3, art. 258. (in Ukrainian).
29. *"Pro zastosuvannia kontraktnoi formy trudovoho dohovoru z kerivnykom pidpriemstva, shcho ye u derzhavnii vlasnosti" : postanova* ["On the application of the contractual form of an employment contract with the head of a state-owned enterprise" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy : Zibrannya zakonodavstva Ukrainy* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 1998, no. 4–6, art. 240. (in Ukrainian).

30. *"Pro zatverdzhennia pereliku katehorii ta posad pratsivnykiv zaliznychnoho transportu, yaki pratsevlashтовuіutsia za kontraktnoiu formoiu trudovoho dohovoru"* : postanova ["On approval of the list of categories and positions of railway transport workers who are employed under the contractual form of the employment contract" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 2001, no. 2, art. 415. (in Ukrainian).

31. *"Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro kadrovu sluzhbu orhanu vykonavchoi vlady"* : postanova ["On the approval of the Standard Regulation on the Personnel Service of the Executive Authority" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 2000, art. 222. (in Ukrainian).

32. *"Pro poriadok vedennia osobovykh sprav derzhavnykh sluzhbovtsiv v orhanakh vykonavchoi vlady"* : postanova ["On the procedure for conducting personal affairs of civil servants in the bodies of executive power" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 2001, no. 5, art. 303. (in Ukrainian).

33. *"Pro robotu za sumisnytstvom pratsivnykiv derzhavnykh pidpriemstv, ustanov i orhanizatsii"* : postanova ["On part-time work of employees of state enterprises, institutions and organizations" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 1998, no. 5, art. 273. (in Ukrainian).

34. *"Pro Typovu formu kontraktu z kerivnykom pidpriemstva, shcho ye u derzhavnii vlasnosti"* : postanova ["On the Standard form of the contract with the head of the state-owned enterprise" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 1999, no. 5, art. 250. (in Ukrainian).

35. *"Pro trudovi knyzhky pratsivnykiv"* : postanova ["About the work books of employees" : resolution]. *Zvid postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny : Zibrannya zakonodavstva Ukrayiny* [Collection of Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Assembly of the Legislation of Ukraine]. Series 2, 1998, no. 5, art. 337. (in Ukrainian).

36. *"Pro zahyst personalnykh danyh"* : *Zakon Ukrayiny* ["About the protection of personal data" : Law of Ukraine]. *Holos Ukrainy* [Voice of Ukraine]. 2010, no. 172. (in Ukrainian).

Надійшла до редакції: 13.10.2022.